

Надія Стрішенець,
кандидат історичних наук,
керівник Центру формування
бібліотечно-інформаційних
ресурсів НБУВ

Зміст поняття *Десяткова класифікація Дьюї* (ДКД) є динамічним, перебуває у розвитку, про що свідчить і увага до нього дослідників. Зокрема, у 2006 р. цій класифікації було повністю присвячено подвійний номер відомого фахового кварталника "Cataloging and Classification Quarterly" [1], у якому розглядалася історія класифікації, її міжнародне розповсюдження, викладання, поведінка користувачів при перегляді електронних сервісів класифікації, браузер М. Дьюї тощо.

Вона постійно оновлюється. На сьогодні вийшло вже 22-ге видання класифікації М. Дьюї в чотирьох томах [2], а також його скорочений варіант. Важливо, що і цього разу нове видання паралельно супроводжувалося методичними та теоретичними розробленнями. Одночасно з виданням таблиць Онлайнним комп'ютерним центром в Огайо (OCLC) видано чотиритомний оновлений підручник "Десяткова класифікація Дьюї: принципи та застосування" [3]. З'явилися вичерпні роз'яснення змін, внесених до 22-го видання, та докладний підсумок історії видання таблиць, порівняння 21-го і 22-го видань з наочним відображенням частин, які було змінено, зберігаючи, таким чином, час каталогізаторів і класифікаторів [4]. ДКД має багато фасетних можливостей, які розширюються з кожним новим виданням. Це сім допоміжних таблиць, які можуть застосовуватися у кожному місці основних таблиць. Останнє, 22-ге видання класифікації з усіма доповненнями й оновленнями після появи у 2003 р. доступне також в Інтернеті в електронному варіанті як WebDewey [5, с. 311]. Оновлюється WebDewey щоквартально. Особливістю електронного варіанту є поєднання індексів класифікації з Предметними рубриками Бібліотеки Конгресу, що робить його надзвичайно зручним інструментом для аналізу змісту документів. WebDewey доступний через OCLC (<http://www.connexion.oclc.org>).

За даними OCLC, Десяткову класифікацію у США використовують 95% публічних і шкільних, 25% університетських та коледжів і 20% спеціальних бібліотек. Вона залишається найбільш використовуваною класифікацією у світі, адже присутня у тисячах бібліотек 135 країн світу і перекладена 30 мовами [6].

Однак зміни, внесені до останніх видань таблиць, задовольнили не всіх у бібліотечній спільноті. Так, Е. Куа у статті "Незахідні мови та літератури у схемі Десяткової класифікації Дьюї", вже у назві означаючи свій основний

закид, зауважує, що ця класифікація є упередженою, має певну спрямованість, адже все ще базується на американському академічному середовищі XIX ст. і демонструє упередженість, неприйнятну в XXI ст., тому національні бібліотеки мають шукати нові моделі її оновлення [7].

Інші дослідники взагалі вважають, що і Класифікація Бібліотеки Конгресу, і Десяткова Дьюї відображають сприйняття та зв'язки між дисциплінами періоду кінця XIX — початку XX ст. Обидві спрямовані та зосереджені на США та західній культурі загалом і відбивають погляд на світ "білого, чоловіка, англо-саксонця, християнина" [8, р. 109]. Хоча треба відзначити, що Комітет редакційної політики ДКД визнає різноманітність своїх користувачів і працює над розширенням охоплених нею тем, і, зокрема, над тим, щоб вони містили не лише християнську та західну тематику. Вважається, що ці упередження значною мірою подолані в Універсальній десятковій класифікації — розширеному варіанті Десяткової класифікації Дьюї.

Універсальна десяткова класифікація (Universal Decimal Classification) [5, с. 305], скорочено УДК (UDC) [5, с. 328], хоча й розроблялася в Європі, але в її основу була покладена, розглянута нами, американська Десяткова класифікація Дьюї. Уперше УДК була запропонована Полем Отле і Генрі Лафонтеном у 1895 р. на Міжнародній конференції у Брюсселі. Розроблялася вона Міжнародним бібліографічним інститутом і видавалася окремими випусками впродовж 1904—1907 рр. французькою мовою. Бельгієць Поль Отле і Генрі Лафонтен, намагаючись створити універсальну бібліографію друкованих видань, розробили схему Універсальної десяткової класифікації, що базувалася на п'ятому виданні М. Дьюї і була з його дозволу розширена. Після переробленого і доповненого видання 1927—1933 рр. нова система дістала назву Універсальної десяткової класифікації (УДК) і стала однією з основних класифікаційних систем світу.

В Україні скорочений її варіант з'явився завдяки Юрію Меженку, який був найпопулярнішим прихильником УДК в Україні. Очоливши у лютому 1919 р. Головну Книжну палату, він у дуже стислі строки того ж року підготував скорочений переклад українською мовою таблиць Міжнародного бібліографічного інституту — "Міжнародна десятична бібліографічна класифікація" [9]. Вони були прийняті для використання Головною Книжною палатою. Як зазначав Ю. Меженко у передмові до роботи, при перекладі таблиць він користувався першоджерелом: "Manuel du repertoire bibliographique universel" (1907) та працями Богдана Боднарського, гарячого прихильника та активного пропагандиста ідей децималізму в Росії, уродженця Волині, з яким Ю. Меженко протягом десятиліть єднала професійна і духовна близькість [10, с. 122].

Ю. Меженко організував переклад повного варіанта таблиць. У листі до Всеукраїнського бібліографічного відділу 25 квітня 1921 р. він писав: "...Весь час іде робота по перекладу його ["Manuel du repertoire..."] — Н. С.] на українську мову і перекладено вже весь 0 відділ, всі детермінанти і багато окремих дисциплін із головних таблиць. Переклад затримується лише тому, що його не друкують і таке становище безнадійності, безумовно, дуже шкідливо відбивається на інтенсивності праці і на успішності пе-

* Закінчення. Початок див.: Вісн. Кн. палати. — 2010. — № 7. — С. 45—49.

рекладу" [11]. До співпраці з перекладу запрошувалася Орфографічна термінологічна комісія Академії наук. Ю. Меженко сам займався перекладом окремих розділів. Так, у 1923 р. ним був опублікований переклад розділу "Музика" [12]. Ідеологізація суспільного життя стала на заваді подальшого розвитку роботи щодо впровадження УДК в українську бібліотечну практику. На початку 30-х рр. ХХ ст. директор Бібліотеки ім. ВКП(б) Я. Розанов в одному з виступів заявив: "От десятичной системы отдает католическим Брюсселем" [13]. Класифікацію було витіснено з практики роботи українських бібліотечно-бібліографічних закладів [10, с. 32—35].

Нині це одна з найпоширеніших схем класифікації у світі. За даними Консорціуму УДК, повністю чи частково її перекладено 40 мовами. До 1992 р. УДК була власністю Міжнародної федерації документації (FID/ФІД), а після — окремою організацією — Консорціум видавців УДК, що був сформований (www.udcc.org). Консорціум і підтримує систему УДК, повне видання якої вийшло у 2005 р. Утім, для розуміння сучасного обсягу та змісту поняття *Універсальна десяткова класифікація* варто коротко оглянути непрості етапи її розвитку, базуючись на аналізі, проведеному Аїдою Славік, Марією Кордейро та Гергардом Рісзаусом [14].

Складним для УДК став період 1960—1990-х рр., коли йшли пошуки шляхів її вдосконалення. Варто нагадати, що 60-ті рр. ХХ ст. — це був час розчарування бібліотечними класифікаціями загалом, яке стосувалося більшості широко використовуваних систем: Дьюї, Бібліотеки Конгресу, Блісса, УДК. Структура цих систем була в основі своїй статична, базувалась, головним чином, на поглядах на знання та науку ХІХ ст., у той час як упорядкування потребували наукові документи, для яких ці системи видавалися не дуже придатними. Дискусії виникали не лише про те, яким чином можна поліпшити ці системи, а й навіть, чи реально це зробити взагалі [14, р. 23].

Д. Ллойд (G. Lloyd) — голова відділу класифікації згаданої Міжнародної Федерації документації (FID), на початку 70-х рр. ХХ ст. заявив, що УДК потребує рішучого, докорінного опрацювання та ефективнішої організації [14, р. 23]. Багато питань викликали тоді наслідки її значного децентралізованого розширення. На початку 80-х рр. повне видання класифікації перевищувало 200 тисяч класів, що стало результатом роботи багатьох національних і міжнародних комісій із надання рубрик. Ця робота не була добре скоординованою і надмірність понять, а також непослідовний спосіб розширення їхнього обсягу, викликали труднощі керування класифікацією [14, р. 23, 24].

Публікації тих років відображають дискусію, яка точилася з приводу шляхів поліпшення класифікації. Стаття згаданого Д. Ллойда навіть називалася "УДК: переглядати чи здавати до архіву?" [15]. Лунали пропозиції створити повністю нову систему, яка матиме іншу схему основних класів, уніфіковану структуру, простіші символи, більшу гнучкість [16]. Основне, що можна виділити з цих дискусій, це висловлювана потреба врахування автоматизації і побажання, з огляду на практичний підхід, мати систему середнього розміру, позбавлену перелічувальних складних термінів на користь фасетного підходу, розвиток у напрямі фасетної класифікації.

У 1983 р. FID зніщив зовнішнє вивчення УДК. За його наслідками, у 1986 р. було створено Раду з питань керування розвитком УДК для узгодження внесення змін, а у 1989 р. Рада утворила Спеціальну комісію з питань розвитку системи УДК (Task Force for UDC System Development) з міжнародним членством (Фінляндія, Великобританія, Нідерланди, Канада), яка за короткий час виробила стратегічний план довготривалого розвитку УДК. Рекомендації, що

висловлювалися у різних публікаціях і наукових документах, були зібрані, переглянуті й зведені у підсумковому звіті Спеціальної комісії на початку 1990 р. [14, р. 24]. На його основі у 1991 р. підготовлено рекомендації зі створення стандартного варіанта УДК. А 1 січня 1992 р. FID передав права на класифікацію заново сформованому Консорціуму УДК — консорціуму видавців, заснованому як неприбуткова установа, штаб-квартира якого знаходиться у Нідерландах і зареєстрована як Датська фундація [14, р. 24].

Таким чином, процес перегляду УДК й прийняття рішень було централізовано й передано комітету з перегляду, що складався з двох-трьох членів і головного редактора. Перше завдання у напрямі автоматизації було виконано у 1993 р. і полягало у зменшенні розмірів повного видання FID до більш керуваної системи з 60 тисяч класів, що становили Основний довідковий файл УДК (UDC Master Reference File, MRF). Другим завданням став перегляд редактором та невеликою групою дослідників усього змісту. Відповідно до вже згаданого звіту, "через десятилітній період передбачалася повна реструктурування класифікації в організований спосіб" [14, р. 24].

З 1990 по 2007 р. було внесено багато змін. Запланований обсяг Основного мастер-файла на 60 тисяч записів витримати не вдалося, і він зріс на сім тисяч. Іншим важливим аспектом процесу перегляду стало впровадження рекомендованого фасетного підходу до побудови УДК, що обумовило потребу дослідження існуючих фасетних схем, особливо Бібліографічної класифікації Блісса, для вивчення можливостей застосування подібної структури в УДК. Зрозуміло, що це потребувало немало часу. Так, перегляд і реструктурування класу 61 "Медицина" фасетним способом забрали десять років. Довго розроблявся розділ "Релігія". Але було виконано настанову перетворити класи, що переглядалися, з перелічувальної на фасетну структуру [14, р. 25].

На відміну від попередньо проаналізованих класифікацій, розміщення на полиці не було єдиною чи головною функцією УДК (див.: Вісн. Кн. палати, № 7, С. 45—49), і перегляд зосереджувався на покращенні її сили для докладної систематизації та інформаційного пошуку. На початку 2000 р. стало зрозуміло, що запланований період (десять років) для повного перегляду УДК нереальний. Після відставки у 2006 р. головного редактора та створення нової редакційної команди УДК, окрім роботи з перегляду, було звернуто увагу й на інші важливі аспекти задоволення потреб користувачів: застосування УДК в онлайновому середовищі, контрольовані словники [14, р. 26]. Окрім того, змінено організаційну структуру редакційної команди. Вона стала складати два концентричних кола: перше — група з шести фахівців з класифікації, які тісно співпрацюють з головним редактором. Інше коло — Консультативна рада, до якої входять галузеві фахівці та розробники національних версій УДК із 21 країни, котрі забезпечують експертизу класів УДК [14, р. 26, 27]. Проте, як і в період 1993—2006 рр., коли частина роботи виконувалася добровольцями, ситуація не змінилася, і щорічне фінансування покриває лише частину редакторської роботи.

На сайті УДК розміщена інформація про використання її в різних країнах світу. Україну віднесено до країн, у яких УДК є домінуючою системою класифікації і використовується більшістю бібліотек (<http://www.udcc.org/countries.htm>). З цим складно погодитися, оскільки це не відповідає дійсності.

Консорціум для підтримання пошуків, створення можливостей для дискусій та обговорення проводить семінари з УДК. Перший семінар відбувся у Гаазі в червні 2007 р., у ньому взяли участь майже 70 учасників із понад 30 країн світу. Наступний семінар "Класифікація на роздоріжжі", що відбувся 29—30 жовтня 2009 р. у Гаазі, розглянув пи-

тання класифікації веб-ресурсів, класифікації та семантичного вебу, класифікації у бібліотечних мережах тощо. Оновлення УДК, розпочате у 1993 р., триває. Особлива увага приділяється покращенню контролю над змінами та дотриманням їхньої послідовності по всій системі.

У США ця класифікація малопоширена і використовується лише у деяких природничо-наукових та технічних бібліотеках [17, р. 400]. Інформаційний центр УДК знаходиться у Коледж-Парку під Вашингтоном.

Якщо УДК є європейським надбанням і лише в основі своїй має американську класифікацію, то наступні дві так само, як і ті, що розглядалися у попередньому номері (с. 45—49), розроблялися у США. Перша з них — *Бібліографічна класифікація* (Bibliographic Classification) [5, с. 45], синонімім — *Класифікація Блісса* (Bliss Classification) [5, с. 52] була винайдена Генрі Бліссом (1870—1955) і почала застосовуватися у 1908 р. у коледжі Нью-Йорка, де автор працював бібліотекарем. Уперше опублікована у 1910 р. у журналі "Library journal" [18]. Повністю чотири томи класифікації були надруковані у США у 1940—1953 рр.: перший том у 1940 р., другий — 1947 р., потім перший і другий том були перевидані в 1952 р. в одному томі, третій та четвертий томи з'явилися у 1953 р., за два роки до смерті автора [19].

Робота над її підтриманням та оновленням тривала, однак переважно не в США, а у Великобританії, де 1967 р. було засновано Асоціацію Класифікації Блісса, і вирішено підготувати нове, повне, повністю переглянуте видання (очолював роботи Джек Мілл). Перші його розділи з'явилися у 1977 р. і продовжували виходити окремими томами до 1996 р., у 2007 р. вийшов том, присвячений класу "Мистецтва" [20].

Друге видання Класифікації Блісса використовує методи фасетного аналізу, розроблені Ш. Ранганатаном, і так само, як його Класифікація двокрапкою, в основі якої лежить п'ять фундаментальних категорій, базується на 13 категоріях: річ, вид, частина, властивість, матеріал, процес, операція тощо; індекси — на 35 символів: цифрах від 1 до 9 та літерах від А до Z. Жодних інших символів чи знаків пунктуації не використовується. Абеткові індекси для всіх класів подаються на основі принципів ланцюгової предметизації Ш. Ранганатана [21, р. 104].

Іншим американським винаходом є *Expansive Classification* [5, с. 127] — *Розтяжна класифікація*, тобто здатна до розширення, винайдена ще наприкінці XIX ст. — у 1891 р. — Чарльзом Кеттером (1837—1903). Тому як синонімім нерідко вживається *Cutter Classification* — *Класифікація Кеттера* [22]. Система забезпечує сім розширень — перше перелічує лише найбільші, узагальнюючі класи, а сьоме — найдрібніші ділення, які використовуються тільки у великих бібліотеках [23, р. 88].

Ч. Кеттер розробив свою класифікацію у відповідь на практичну потребу, працюючи спочатку бібліотекарем Гарвардського коледжу, а пізніше Бостонської бібліотеки. Він вважав, що десять широких класів Десяткової класифікації надто недостатні для великих фондів. Тому, окрім цифрових позначень, звернувся також до літер. Для невеликого фонду він пропонував використовувати лише перше розширення — сім літер. Для більшого фонду передбачалася докладніша класифікація з дрібнішими діленнями за рахунок другого розширення шляхом додавання до літери двох арабських цифр. Наступні розширення уможлилювали додавання нових літер, комбінації усіх літер та цифр. Класифікація передбачала зростання фонду, вона розтягувалася і давала змогу додавати все дрібніші ділення разом зі збільшенням фондів бібліотеки.

Розтяжна класифікація не набула широкого застосування. Як відзначає Богдан Винар, близько сімдесяти американських, канадських та британських бібліотек користувалися в минулому чи продовжують користуватися нею

[17, р. 438, 439]. Хоча, додає він, основне її значення у тому впливі, який вона мала на пізніші класифікації, зокрема, на Класифікацію Бібліотеки Конгресу, що використала багато рис системи Ч. Кеттера.

Взагалі, коли йдеться про більше чи менше поширення тієї або іншої системи, варто наголосити на факторі, від якого це значною мірою залежить і який рідко згадують, а саме: бібліотеки все більше копіюють або купують ці класифікації, відмовляючись від класифікації безпосередньо у своїх книгозбірнях. Це змушує їх зосереджуватися на відомих класифікаціях, дані яких є доступними в електронній формі. Саме тому поширеним у США став, маловідомий в Україні, термін "copy classification" [5, с. 93], який означає копіювальну, запозичену класифікацію.

Дуже побіжно згадаємо *Класифікацію двокрапкою*, винайдену Ш. Ранганатаном (1892—1972) і вперше опубліковану у 1933 р. Вона фактично стала національною системою класифікації Індії і до американського бібліотекознавства має лише деяку дотичність. По-перше, вона спричинила революцію у бібліотечній класифікації й особливо вплинула на розглянуту Класифікацію Блісса. По-друге, деякі дослідники зазначають про певні запозичення з Класифікації Дьюї, зокрема, про те, що головна ідея Ш. Ранганатана — фасетний підхід закорінена, зокрема, у способі вказання місця у Класифікації Дьюї за допомогою стандартного визначника (наприклад, "США" там завжди позначається цифрою 73) [17, р. 372]. По-третє, її автор підтримував фахове спілкування з М. Дьюї.

На факультеті інформацієзнавства Торонтського університету зберігається касета з виступом спогадом Ш. Ранганатана про свої контакти з М. Дьюї, якого він дуже поважав і першою заочною зустріччю з яким вважав своє знайомство з (за його висловлюванням) чудовим класичним каталогом Карнегі бібліотеки у Піттсбурзі* (*Carnegie Library of Pittsburgh*). У. Дентон — один із шанувальників цих творців класифікацій, прослухав касету і записав текст виступу, оприлюднивши потім на сайті [24]. У ньому, серед іншого, Ш. Ранганатан згадував, що його Класифікація вийшла друком у 1933 р., невдовзі після смерті М. Дьюї (у 1931). "Те, що М. Дьюї не дочекався виходу моєї праці, було одним із найсмульніших переживань мого життя", — сказав Ш. Ранганатан.

Окрім того, Класифікацію Ш. Ранганатана варто згадати й тому, що той вивчав бібліотекознавство у Лондоні, і його класифікація створена англійською мовою, а це привнесло до мови нову, особливу, відмінну від інших розглянутих класифікацій термінологію. Її у статті "Бібліотечна класифікація: есе з термінології" розглядає С. Мохіндер (Satija Mohinder), подаючи визначення характерних понять [25].

Термінологія, пов'язана поняттям *бібліотечно-бібліографічна класифікація*, загалом дуже різноманітна. Словник Н. Стрішенець лише до реєстрового слова *classification* (класифікація) подає посилання на 27 її типів і видів за різними ознаками [5, с. 75], до *classification scheme* (схема класифікації) — посилання на дев'ять різних систем [5, с. 76], до *close classification* (деталізована класифікація) — наводяться кілька синонімів і антонімів [5, с. 77] тощо.

Головна частина класифікаційної схеми (*classification scheme*) називається у розглянутих класифікаціях *таблиця* (*schedule* або *main table*), що включає класи і підкласи. Індекс класифікації, символ, що використовується для представлення предмета чи класу класифікаційної схеми має назву *notation* [5, с. 208], саме тому цей термін нерідко вживають без перекладу, як *нотація*. Головна таблиця доповнюється меншими таблицями, які називаються по-різному в різних класифікаціях: *tables*, *auxiliary tables*, *common isolates* тощо.

* Карнегі бібліотека була заснована ще у 1895 р. У 2008 р. цю бібліотеку та її філії відвідало 2,6 млн осіб. Кожного року вона не лише надає ресурси, а й пропонує цікаві культурно-освітні програми та можливості для освіти (див. www.carnegielibrary.org).

Було б неправильно думати, що обсяг поняття *класифікація* не поповнюється новим змістом. Американський щоквартальник "Cataloging and Classification Quarterly", найповажніше видання в галузі класифікації, опублікував статтю вченого Тегеранського університету, викладача кафедри бібліо- та інформаційознавства Фадаї Арагхі "Нова схема бібліотечної класифікації", у якій автор пропонує нову систему для класифікації книг та створення предметних покажчиків [26]. На думку Фадаї Арагхі, вона відповідає всім вимогам хорошої класифікаційної системи, але перебуває на теоретичній стадії, тому ще буде вдосконалюватися.

Автор посилається на Ісламські студії, на вчення мусульманських філософів та енциклопедистів, які розробляли класифікації знань. Деякі з них наслідували класифікацію Арістотеля, інші розвивали нові. І філософія, і релігія шукають кінцеву істину, тому Фадаї Арагхі надихнули рядки з Корану: "Ми покажемо їм Наші Знаки в універсі і в них самих, доки не стане очевидним для них, що це правда". Як зазначає автор нової класифікації, він шукав пояснення цих знаків в інших джерелах і був вражений відкриттям, що вони майже завжди представлені в парі: небеса й земля, сонце й місяць, день і ніч, світло й темрява і навіть (з соціальної перспективи) ті, хто знають і ті, хто не знають [26, р. 76].

Фадаї Арагхі розробив проект класифікації знань відповідно до принципів ієрархії й бінарності і, порівнявши її з іншими класифікаціями, особливо Десятковою Дьюї та Бібліотеки Конгресу, а також зі Списком предметних рубрик Бібліотеки Конгресу, назвав нову систему — Універсальною бінарною класифікацією (УБК). Нова класифікація повністю базується на теоретичній класифікації знань. Індекс класифікації складається з двох позначень: чисел і літер. Числа розміщені у двох послідовностях: зовнішня і внутрішня. Між двома послідовностями чисел — одна або дві літери, які представляють дисципліни [26, р. 77, 78].

Як відзначає розробник, перевагами класифікації є те, що вона:

1) має свою філософію й логіку. Ієрархічний і бінарний принципи — два ключові елементи цієї схеми. Філософія творення визначає ієрархію. Згідно з цією філософією, знання універсу розподіляються відповідно до того, що є універсом насправді, а не як ми собі його уявляємо. Бінарний принцип означає, що, як ми пересвідчуємося, усе в світі існує парно і, всі речі зрештою закінчуються в одній головній правді чи реальності. Тому опис реальності має бути подвійним. Ймовірні випадки, коли розподіл знання надвоє є важким або неможливим, але вони становлять виняток і можуть бути поза межами досягнення бібліотечної класифікаційної схеми. Ієрархізм присутній у кожній класифікації, вважає автор, але тут він — основа схеми [26, р. 87, 88];

2) ця класифікація природна. Це означає, що розділи й підрозділи діляться відповідно до того, що ми спостерігаємо, чи про що шляхом досвіду дізнаємося у реальному світі [26, р. 88];

3) вона універсальна, розглядає увесь універс, а також людське існування, тому застосовується до всіх людей, незважаючи на їхню віру, походження, місце проживання;

4) однакова у застосуванні до будь-якої країни, мови, релігії. Кожна релігія, країна чи нація одержує однаково наповнення;

5) вона відповідає класифікації знань;

6) класифікація відповідає запропонованим предметним рубрикам для УБК, оскільки рубрики значною мірою закорінені в схемі. Звідси кожен термін, вибраний для класифікації, може з незначними змінами, бути обраним також для предметних рубрик;

7) як і у Ш. Ранганатана, в УБК кожен символ відіграє більше, ніж одну роль. Наприклад, перші дві жирні цифри позначають певну дисципліну, а також номер рядів в ієрархії, що відділяють її від верхівки ієрархії (ці ж самі

цифри, у залежності від того парні вони чи непарні, відносяться до однієї з двох головних категорій, які визначені). Літери, більше того, означають дисципліну й є універсально значущими, оскільки взяті зі справжніх назв дисциплін. Дві курсивні цифри означають підпорядковані ділення і номер ряду та їхню віддаленість від головних дисциплін;

8) як і у Ш. Ранганатана, в УБК, зазвичай, усі аспекти теми знаходяться близько один до одного, принаймні ближче, ніж в інших системах [26, р. 91];

9) система гнучка. ...замість латинського можна використовувати інший алфавіт — тих країн, де використовується класифікація; <...>

12) класифікація більше зорієнтована на читача, до неї застосовуються фасетні правила;

13) забезпечено пошук і перегляд. Трьома клацаннями мишки кожен може досягнути віддаленої теми, зазначеної на екрані комп'ютера [26, р. 92, 93];

17) оскільки предметні рубрики і схема класифікації є сумісними, то можуть бути зібрані в єдину книгу [26, р. 95].

Автор зазначає, що він шукає фінансову підтримку, щоб залучати фахівців різних галузей для розроблення проекту. Наступним кроком стане підготовка докладних таблиць для кожної дисципліни, ґрунтовніші розроблення індексів і практичне випробування у бібліотеках.

Мета такого значного цитування — показати, що класифікаційна думка розвивається, й американське бібліотекознавство відстежує усі інновації у цьому напрямі, надаючи місце для публікації у своїх наукових журналах фахівцям з усього світу, якщо їхні міркування заслуговують на увагу. Адже всі розглянуті сучасні системи були винайдені, розроблені понад чи близько століття тому. В перших перелічувальних системах ділення для складних тем були попередньо поєднані і виставлені у бажаному порядку. Класифікація Бібліотеки Конгресу є однією з найбільш перелічувальних серед головних аналізованих систем. Класифікація Дьюї і особливо УДК сприйняли багато синтетичних властивостей, за якими ділення для складних тем можуть бути синтезовані з різних категорій чи фасетів усередині класифікаційної системи. Такий спосіб класифікації часто називають аналітико-синтетичним. Більшість сучасних класифікацій, починаючи з Ш. Ранганатана і нового видання Г. Блісса (1977), побудовані на фасетному підході [27, р. 483]. Звичайно, вони модифікувалися та покращувалися, але їхня головна мета лишилася незмінною: дати можливість бібліотекам позначати зміст кожного документа за допомогою індексу, який використовується для визначення його місця на полиці серед мільйонів документів фонду.

Важливість організації інформації зростає у глобалізованому суспільстві. Нові виклики традиційним методам організації та пошуку принесли веб- та е-середовище, які поставили нові високі вимоги перед бібліотекознавством.

Список використаної літератури

1. *Moving beyond the presentation layer: Content and context in the Dewey Decimal Classification (DDC) System* / ed. by Joan S. Mitchell, Diane Vizine-Goetz // *Cataloging and Classification Quarterly*. — 2006. — Vol. 42. — N. 3/4 (special issue).
2. *Dewey M. Dewey Decimal Classification and Relative Index* / ed. by Joan S. Mitchell [et al.]. — 22nd ed. — 4 vols. — Dublin, Ohio : OCLC, 2003.
3. *Mitchell J. Dewey Decimal Classification: Principles and Application* / Joan Mitchell, Lois Mai Chain. — 3rd ed. — 4 vols. — Dublin, Ohio : OCLC, 2003.
4. *Scott M. L. Dewey Decimal Classification, 22nd edition: A study manual and number building guide* / Mona L. Scott. — Westport, CT : Libraries Unlimited, 2005. — 348 p.
5. *Стрішенець Н. В.* Англо-український словник-довідник бібліотечно-інформаційної термінології / Надія Стрішенець ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. — К., 2004. — 329 с.
6. *Вступ до останнього 22-го видання класифікації Дьюї.* — Режим доступу : <http://www.oclc.org/dewey/versions/ddc22print/intro.pdf>. — Назва з екрана.

7. *Kua E.* Non-Western Languages and Literatures in Dewey Decimal Classification Scheme / *Eunice Kua* // *Libri*. — 2004. — Vol. 54. — N. 4. — P. 256—265.
8. *Intner S. S.* Standart cataloging for school and public libraries / *Sheila S. Intner, Jean Weihs*. — Englewood, Colorado : Libraries Unlimited, 1990. — 208 p.
9. *Іванов-Меженко Ю. О.* Міжнародна децимальна бібліографічна класифікація / *Іванов-Меженко Ю. О.* — К. : Гол. Кн. палата, 1919. — 92 с.
10. *Стрішенець Н. В.* Бібліографічна спадщина Юрія Меженка / *Надія Стрішенець* ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. — К. : НБУВ, 1997. — 144 с.
11. *НБУ* ім. В. І. Вернадського. IP. Ф. 48, од. зб. 34, с. 1. Автограф.
12. *Меженко Ю. О.* Децимальна міжнародна система і питання музикографії / *Меженко Ю. О.* // *Музика*. — 1923. — № 8. — С. 36—38 ; № 9. — С. 23—31.
13. *НБУ* ім. В. І. Вернадського. IP. Ф. 33: Архів С. І. Маслова, од. зб. 2310.
14. *Slavic A.* Maintenance of the Universal Decimal Classification: Overview of the Past and Preparation for the Future / *Aida Slavic, Maria Inês Cordeiro, Gerhard Riesthuis* // *ICBC*. — 2008. — Vol. 37. — N. 2. — April/June. — P. 23—29.
15. *Lloyd G. A.* UDC: revise or relegate? / *G. A. Lloyd* // *Aslib Proceedings*. — 1972. — Vol. 24. — N. 10. — P. 580—587.
16. *Dahlberg I.* Possibilities for a new Universal Decimal Classification / *I. Dahlberg* // *Journal of Documentation*. — 1971. — Vol. 27. — N. 1. — P. 18—36.
17. *Wynar B. S.* Introduction to cataloging and classification / *Bohdan S. Wynar* ; ed. by *Arlene G. Taylor*. — 7th ed. — Littleton, Colorado : Libraries Unlimited, 1985. — 641 p.
18. *Bliss H. E.* A modern classification for libraries, with simple notation, mnemonics and alternatives / *Henry Evelyn Bliss* // *Library journal*. — 1910. — Vol. 35. — P. 351—358.
19. *Bliss H. E.* A Bibliographic Classification, Extended by Auxiliary Schedules for Composite Specification and Notation / *Henry Evelyn Bliss*. — New York : H. W. Wilson, 1940—1953. — 4 vol. in 3.
20. *Bliss H. E.* Bliss bibliographic classification. — 2nd ed. / *Henry Evelyn Bliss* ; chief ed. *J. Mills and Vanda Broughton*, with the assistance of *Valerie Lang*. — London ; Boston : Butterworths, 1977—1996 ; *Bliss H. E.* Bliss bibliographic classification. Class W: The Arts. — 2nd ed., completely revised and greatly expanded / *Henry Evelyn Bliss* ; chief ed. *J. Mills and Vanda Broughton*; ed. by *J. Mills and Colin Ball*. — Munchen : Zaur, 2007. — XXXIX, 246 p.
21. *Chowdhury G. G.* Organizing Information from the Shelf to the Web / *G. G. Chowdhury, S. Chowdhury*. — London : Facet Publishing, 2007. — 230 p.
22. *Cutter C. A.* Expansive Classification. Part I: The first six classifications / *Charles Ammi Cutter*. — Boston : Cutter, 1891—1893 ; *Cutter C. A.* Expansive Classification. Part II: Seventh classification / *Charles Ammi Cutter*. — Boston : Northampton Mass., 1896—1911. — 2 vol.
23. *The ALA Glossary of Library and Information Science* / *H. Young*, ed., with the assistance of *T. Belanger* [et al.]. — Chicago : American Library Association, 1983. — XVI, 245 p.
24. *Ranganathan's monologue on Melvil Dewey*. Recorded 1964. — Mode of access : http://www.hyperorg.com/misc/ranganathan_on_dewey_transcript.html. — Title from screen.
25. *Mohinder S. P.* Library classification: An essay in terminology / *Satija P. Mohinder* // *Knowledge Organization*. — 2000. — Vol. 27. — N. 4. — P. 221—229 ; див. також: *Mohinder S. P.* Manual of Practical Colon Classification / *Satija P. Mohinder*. — 4th revised ed. — New Delhi : Concept Publishing Company, 2002. — 219 p.
26. *Fadaie 'Araghi G.* A new scheme for library classification / *Gholamreza Fadaie 'Araghi* // *Cataloging and Classification Quarterly*. — 2004. — Vol. 38. — N. 2. — P. 75—99.
27. *Anderson J. D.* Organization of knowledge / *James D. Anderson* // *International Encyclopedia of Information and Library Science* ; ed. by *J. Feather, P. Sturges*. — 2nd ed. — London ; New York : Routledge, 2003. — P. 471—490.